

CATALUNYA SOCIAL

Any V. Núm. 207

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

25 d'abril de 1925

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Camerós, 3 (Passatge Orfeó Català) BARCELONA

APARTAT 273
TELÉF. S. P. 1114

La premsa pornogràfica

La catàstrofe de les planes... il·lustrades.

Els perills dels governs socialistes

A conseqüència del resultat de les darreres eleccions legislatives, el Rei de Bèlgica ha cridat al Poder els socialistes i ha encarregat a Vandervelde la formació de Gabinet. El Rei Albert ha seguit en aquest punt la doctrina rigorosament constitucional.

També en son dia, a conseqüència de l'èxit electoral, el Rei d'Anglaterra va donar el Poder als laboristes d'aquell país, i Mr. Ramsay Mac Donalld constituí Govern amb amics polítics seus.

El socialisme polític ha entrat, doncs, ja definitivament, en la categoria dels partits governamentals de distints països, i els seus capdavanters ja troben cosa natural el governar encara que sigui amb una Monarquia com en els casos citats, o amb una República burgesa com a França, on si no governen directament formen la majoria perquè M. Painlevé pugui governar.

Podríem dir, doncs, que el socialisme ha pres un caire legalista arreu del món, cosa que segurament hauria esgarriat a manta intelligència del passat segle XIX.

Vol dir això que el socialisme des del nostre punt de mira catòlic ens pugui preocupar una mica menys que en altres temps? Vol dir que el socialisme hagi evolucionat en el sentit de deixar d'ésser el que era?

El socialisme al Govern sofreix un desgast, com tots els partits i agrupacions que governen. En canvi, el socialisme al Govern disposa d'innombrables instruments d'implantació del seu programa, i sobretot, d'innombrables mitjans de proselitisme.

Es veritat que fins ara els socialistes governants d'Europa no han portat a cap radicalismes de cap mena en relació amb el seu programa. Però també és cert que això no obeeix més que a una raó de tàctica, ja que quasi sempre que han governat ho han fet amb el concurs d'altres partits que no els haurien seguit per determinats camins.

El laborisme anglès va poder governar degut a l'ajut del partit liberal anglès; i és clar que aquest no havia de permetre-li que governés per a nacionalitzar les mines, per exemple. Els socialistes belgues, si governen, necessiten l'ajut dels catòlics o dels liberals; i és natural que aquests en donar aquest ajut el condicionin retallant determinats extrems del programa socialista.

Però el dia en què el socialisme pogués governar amb forces pròpies i exclusives, no seria el més lògic que es decidís a implantar en tot o en part determinats extrems del seu programa?

No ens acontentem massa, doncs, que el socialisme es matitzi de partit governamental. Si des del punt de mira de l'ordre públic això pot portar satisfacció a determinats esperits conservadors (entre els quals molts catòlics s'hi compten), des del punt de mira dels interessos de l'esperit aquest govern dels socialistes no significa altra cosa que la possessió d'una arma formidable per anar a les realitzacions més o menys immediates del seu ideari.

Perquè per damunt de tot hem de tenir present que aquest ideari no ha estat abandonat en un mot per cap partit socialista del món. I aquest ideari és la negació de la família cristiana (divorci, matrimoni civil de cara a l'amor lliure), la negació de la propietat (socialització dels mitjans de producció), la negació de la religió, etc. I si això no és realitzable en un moment ni en un any, mitjançant el govern socialista aquí i allà s'hi va pel camí de manera ben ràpida i desembarassada, ja que les facilitats que per a això ofereix el Poder són certament extraordinàries.

I nosaltres, entre creure que els socialistes abandonen llur bagatge doctrinal i pràctic així que poden o que les lleis d'un Estat cristià corren perill de socialitzar-se, ens inclinem pel darrer extrem. Desitjaríem de cor que els fets no ens donessin la raó en l'esdevenidor.

Contra la blasfèmia

Reproduïm perquè serveixi d'exemple l'Ordre del Dia que fou llegida pels caps dels respectius cossos a llurs súbdits. Diu així:

"Entén l'Inspector que sotscriu que tot funcionari, sigui de la categoria que sigui, encara que pertanyi a un Cos voluntari, ha de donar exemple de bona educació i les seves paraules no han de desmereixen de l'alta significació a què el càrrec o la missió encomanada l'obliga.

Quan benemèrits ciutadans de tot el món, organitzats en croades del Bon Mot, han obtingut no gaire la felicitació més entusiasta de la majoria dels Caps d'Estat d'Europa, és just que l'Autoritat vetlli i corregeixi els defectes de la lliure interpretació de

drets que ens han fet caure en la indisciplina moral d'avui.

Si el Codi Espanyol té sancions per al blasfem públic, què no hem de fer per a corregir a tot funcionari que en acte de servei incorri primer en provocació d'escàndol i segonament afronta l'uniforme?

Evitar la blasfèmia és un acte de civilitat.

El blasfem es fa indigne de tota consideració.

Sabadell, 24 març, 1925.

L'Inspector Accidental, *Enric Serradell Pascual*.

Inspecció de Vigilància Pública Municipal de Sabadell".

Un barceloní il·lustre

El Marquès de Comillas

Poques morts hauran causat a Espanya tanta sensació i tant de sentiment com la del segon Marquès de Comillas, que deixa, per les seves altíssimes virtuts i importants empreses, poc menys que eclipsada una tan forta i excepcional personalitat com la del primer Marquès de Comillas — el seu pare — que omplí amb la fama del seu nom bona part de l'anterior segle.

Diuen que d'ell heretà, el Marquès de Comillas per antonomàsia, la capacitat financiera, l'empenta industrial, i una fortuna de 600 milions de pessetes, que el seu hereu ha elevat, segons càlculs, a més de mil milions.

Sigui el que es vulgui el de menys són els diners; el Marquès de Comillas tenia caires més expressius i valuosos que els que deixem indicats i el món tan aprecia i venera. I no ens referim pas a l'aspecte polític de la seva vida, en la qual tan importants i decisius papers a voltes desempenyà, amb prudència i discreció insuperables; aspecte que és probable que no aplaudiria tothom, encara que ningú li regategés la seva bona fe i la seva noblesa, sempre a fora de tota discussió i àdhuc de tota sospita. I tampoc ens referim als seus característics i intensíssims amors (si així podem expressar-nos) a l'Església, a la Monarquia i a la seva Pàtria, a les quals ofrenà tota la vida en continus holocaustes, especialment a l'Església, que per boca del seu representant a Espanya acabava de dir que el Marquès de Comillas era fill predilecte del Papa, el qual li havia atorgat les més singulars mercès, jamai posseïdes per cap altre fill seu.

Ni tampoc ens fixarem en el seu gran ofici de Mecenàs, desempenyat magníficament allí on tenia relacions i amistats, que era a tots els indrets d'Espanya.

El caire del Marquès de Comillas que ens és més plaent i escau millor al caràcter de la nostra publicació, és el caire social.

Al Marquès de Comillas no li calgué simultanejar els seus estudis de Dret, aprofitadament cursats en aquesta Universitat, amb els estudis socials per a ésser un bon sociòleg. Tenia per a ser-ho una intelligença clara, un talent comprensiu, un cor magnànim, i sobretot, una escola pràctica, com pocs han tingut mai, en les empreses, en les fàbriques, en els tallers, que el seu pare, don Antoni López, home verament extraordinari, dirigia en moltes indrets del món i a Espanya i a Catalunya particularment. Era molt jove encara quan la seva acció patronal social es deixà sentir en els cercles de la seva influència. Posat al corrent dels avenços de la Sociologia en les nacions estrangeres més verament avançades en el moviment modern sociològic — Bèlgica, Alemanya, França, Itàlia — i sentint prop seu els batecs de l'obrerisme naixent i els primers conflictes del maquinisme abassegador i revoltant, emprengué el Marquès de Comillas una acció social activíssima en la seva pròpia llar industrial, per dir-ho així, difonent-la per tots els indrets on arribaven els seus mitjans, poderosíssims, valent-se dels homes que més podien ajudar-lo (i era

un entès seleccionador d'homes), donant la mà a quants aleshores despuntaven al camp social i reformant socialment, cristianament, poc a poc, però sense defalliment, les organitzacions i els reglaments de les empreses de les quals s'encarregava.

Començant per l'apòstol dels Cercles Obrers Catòlics, l'inoblidable P. Vicens, i acabant pel P. Palau, el fundador de l'"Acció Social Popular", a qui deu Espanya bona part dels avenços socials de què frueix, el Marquès de Comillas es valgué de tots els moderns difundidors i practicistes de la Bona Nova social cristiana per a regenerar el poble, enlairar l'obrer, ennoblir el treball, cristianitzar el patró i fer més fermes les bases d'una harmonia normal entre patrons i obrers, entre el treball i el capital.

Enlloc del món trobaren els magnes Pontífexs Romans que han codificat santament aquestes relacions i han obert a la societat moderna de mig segle ençà camins ben amples i planers per a la solució de tots els conflictes socials, un home que superés ni que igualés tan sols el Marquès de Comillas en la seva decidida cooperació, en la importància dels seus sacrificis, en la comprensió cabal de totes les directrius socials del Papat.

I ço que és més d'admirar és que el Marquès de Comillas solament predicava amb l'exemple, però... quin exemple!

Els mils i mils d'obers i empleats de les seves mines, de les seves flotes, de les seves fàbriques, dels seus despatxos, poden ben dir que gaudiren de tots els beneficis propugnats per la sociologia abans que cap altres, amb el benentès que ultra aquests avantatges en tenien un altre que, per donar-ne una justa idea, anomenarem la paternitat del Marquès de Comillas. Ell era pare dels seus obrers; gosàriem dir que de tots els obrers.

Qui no recorda aquella famosíssima peregrinació obrera a Roma que ell organitzà, presidí i pagà del seu propi peculí amb milions de pessetes? Eren entre obrers i empleats i acompanyants prop de 20.000. Jamai s'ha vist ni probablement no es veurà cosa semblant.

El Marquès de Comillas era president, diríem que per dret propi, de tots els organismes propulsors del moviment obrer catòlic d'Espanya; l'home de confiança, merescudíssima, dels Papes, dels Nuncis i dels Prelats; la providència inexhaurible d'infininitat d'empreses d'aquest llinatge. Qui sabrà mai fins on arribaven el seu zel i la seva lliberalitat en aquesta acció social seva?

Parlen uns de les obres benèfiques que sostenia el Marquès; parlen altres dels periòdics innombrables que subvencionava; tothom fa elogis del nombre crescut de pobres que a tot arreu protegia; els més assabentats saben les moltíssimes necessitats, importants moltes d'elles, que auxiliava.

Nosaltres ens limitem a dir ço que sabem, i no ho sabem tot, de l'acció social catòlica a què durant més de mig segle ha dut el Marquès de Comillas una empenta i un ajut que bé mereixen les lloances i

les benediccions que d'arreu d'Espanya, i àdhuc de fora d'ella, acompanyen les cristianes despülles del Marquès cap a la seva fossa definitiva, digna d'ell certament: el Seminari Pontifici de Comillas, per ell construït i dotat esplèndidament.

Espanya ha perdut un dels primers dels seus ho-

mes. Catalunya un dels més grans dels seus fills. Barcelona un dels més entusiastes i fidels dels seus ciutadans.

Nosaltres, l'"Acció Popular", perdem l'home social exemplaríssim i el President del superior organisme de l'entitat nostra. Descansi en pau!

El predomini de l'esport

Força o esperit?

Dissabte Sant, Diumenge i Dilluns de Pasqua foren, a Barcelona, dies d'emoció per als aficionats al fútbol. L'equip vencedor en els Jocs Olímpics de l'any darrer, i vencedor en el món, per conseqüència, vingué a la Ciutat Comtal a lluitar amb el Club Barcelona. No cal dir l'expectació que la lluita despertà; per carrers i places no es parlava de res més entre la gent jove; l'expectació era extraordinària per a saber el final de l'encontre, i fou un veritable riu humà el que a primeres hores de la tarda envai els tranquils i plàcids indrets de Les Corts de Sarrià.

* * *

Era cosa necessària que l'afició a l'esport arribés a obtenir un grau preponderant en la nostra vida social. La vigorització d'aquesta raça nostra, un xic decaiguda per tal com es troba ja massa feixuga d'història, necessitava un estímul ben poderós. I aquest ha vingut amb l'esport, mitjançant el qual els múscles dels nostres homes adquireixen aquella vigoria necessària, i la llum i el goig de viure en són conseqüència.

A més a més, la cultura ha d'ésser sempre integral, si es vol que obtingui aquelles eficiències que el poble necessita per a seguir el camí d'un progrés ascendent. I pobra cultura seria aquella que en la vida colectiva donés només que éssers intel·lectualment desperts, però malaltissos i pobres, físicament parlant. El cultiu del cos ha de córrer parelles amb el conreu de la intel·ligència i amb l'ordenació del cor. I desequilibrada resultaria una cultura que només atengués l'aspecte intel·lectual.

L'afició a l'esport ens portarà a l'enrobustiment físic, sempre que sigui continguda en els seus termes precisos i sempre que no es perdi de mira aquella equació que entre el físic i l'espiritual deu existir..

Enlairem l'esport i ennoblím-lo com mereix.

Tinguem en compte, demés, que portar el nostre jovent als espectacles a l'aire lliure és fer-li un be-

nefici eminent; sempre a la llum del sol acostumen a ésser pures les accions, i sempre el contacte amb la naturalesa ennobleix més que el passar la tarda en cataus infectes i obscurs.

* * *

Però, siguem prudents i equilibrats! Aimem l'esport com a mitjà per l'ennobliment susdit, i no l'aimem amb el deliri de finalitat individual o social.

Tot el del món social exigeix un prudent equilibri de factors i de components, i de savis és donat-se compte de l'equilibri entre tots aquests factors i assenyalar a cada un el seu lloc que deu servir. Si el que socialment ha d'ésser mitjà es converteix en fi, l'equilibri resta romput, i la màquina social en pateix; i aquesta inversió d'elements pot arribar a fer aparèixer com a dolent allò que deuria aparèixer com a bo.

I en l'esport podrem notar això més que en cap altra esfera de l'activitat. La vigoria física ha d'ésser el seu resultat. I així l'esport vindrà a omplir una finalitat social molt alta i desitjable.

Però si aquest mitjà d'enfortiment i de diversió arriba a trastornar els cervells, arriba a convertir en febre allò que precisament ha d'ésser camí per arribar a l'equilibri entre els components d'un poble, llavors la pertorbació haurà vingut i el predomini de l'esport serà en perjudici dels valors espirituals de la raça.

Anem amb cura en aquesta inversió de valors. Que allò mateix que ha de significar un mitjà d'ennobliment, no es converteixi en un mitjà de decadència i de perversió. L'equilibri social primer que tot. Les coses del fútbol, per exemple, ens poden portar a una vigoria saludable de la raça o a una competència amb determinats éssers no racionals. Tot depèn de com l'equilibri sigui servat.

Que l'esperit resplendeixi també en l'esport; heus aquí el secret de l'èxit social respecte al mateix.

GASTON GERARD

Ja sou subscriptors de CATALUNYA SOCIAL?

La base teòrica del retir obrer

I

La idea directriu, la base doctrinal del retir obrer, pot sintetitzar-se així: "El retir obrer ha de sortir del salari; la quota que paga el patró és una part d'aquest salari".

Aquesta doctrina no s'ha de cercar en definicions de Concilis, ni en Encíclics de Papes. Però es pot trobar en els grans mestres que han estudiat el problema del segur social a la llum de la moral cristiana. En els detalls d'aplicació pot haver entre ells diversitat d'apreciacions, però no n'hi ha en el seu principi fonamental.

"L'obrer, com tots els altres homes — diu Monsenyor Pottier — té dret i encara el deure de servir la seva existència mentre ho permeten les lleis naturals. Té, per consegüent, el dret de mantenir-se durant el darrer període de la seva vida, en el qual l'edat ha esgotat ja la seva capacitat de treball. I per complir aquest deure, que és imprescindible, l'obrer no té més que un mitjà: el del seu treball durant el període útil de la seva existència. Avui, doncs, per l'ordre natural de les coses, s'ha de pagar el seu treball de manera que el seu salari contingui una part que, en forma de quota, li permeti assegurar la seva existència en la seva vellesa".

Pottier, professor de Teologia moral, primer, i de sociologia després, justifica com s'ha vist el segur de vellesa basat, com el règim espanyol, en el salari degut a l'obrer.

"L'obrer, escrivia el savi moralista i sociòleg P. Antoine, guanya la seva vida amb el treball dels seus braços. Que significa això sinó que el salari ha d'ésser suficient per a sostenir la seva vida? I és clar que ha d'ésser suficient, no sols per a satisfer les necessitats quotidianes, sinó també les dels mals dies, quan la vellesa o la invalidesa l'hagi privat de tots els mitjans d'existència. Això és evident. Si del salari no en treu els recursos per a viure a la vellesa, d'on els treurà? Ara bé, el salari no permet a l'obrer, en la generalitat dels casos, estalviar per a viure en la vellesa... Per això intervé el legislador en nom del bé social, del qual és guardià i promotor. En comprovar la insuficiència del salari, demana al patró, no que l'augmenti, sinó que assegurï als seus obrers, mitjançant un petit sacrifici, el retir de la seva vellesa. En una paraula: la llei, en interès del bé comú, transforma en obligació legal el deure moral que correspon al patró".

El P. Antoine no sols justifica que el segur de vellesa tingui com a base el salari com la té el règim espanyol, sinó que considera la quota patronal com una part del salari.

La prima del segur, diu el savi jesuïta alemany P. Lechmkuhl, pot ésser considerada com una part del salari.

El mateix han sostingut els escriptors socials catòlics a Espanya. La remuneració justa del treball, deia damunt les planes de "Razón y Fe" el culte i experimentat jesuïta espanyol P. Nevares, executat en la indústria, en el comerç i en l'agricultura, on l'obrer esmerça les seves energies físiques, ha de

proporcionar recursos per a sostenir l'obrer quan arribi a vell.

En el seu magistral estudi "Ideari de la Previsió social", escrivia l'insigne acadèmic senyor López Muñoz: "Meditant sobre la funció alimentícia i sostenidora del treball (encara dintre de la hipòtesi obrera-patronal present), veiem que el salari o, en general, la remuneració del treball humà, ha d'ésser suficient per a mantenir la vida del treballador, perquè essent el treball l'única font de riquesa per als obrers, si d'ell no obtinguessin el necessari per a llur sosteniment, moririen, amb lesió manifesta de la justícia i dany immens de la societat".

I en la Unió de Malinas, presidida pel gran Cardenal Mercier, sociòlegs, teòlegs, moralistes i juristes de moltes nacions d'Europa han arribat recentment a la mateixa conclusió.

Entre els catòlics socials és, doncs, doctrina general que el retir dels obrers ha de sortir del seu salari i que la quota de retir que els paga el patró no és altra cosa que una part del salari, que en comptes de donar-lo a l'obrer per a satisfer les seves necessitats, per disposició de l'Estat, la dona a les entitats administradores del retir perquè, degudament fecundada per la tècnica del segur, li sigui donada en forma de pensió en arribar a vell, quan ja no pugui pastar-se el pa amb el seu esforç.

I no és aquesta doctrina exclusiva de l'escola catòlico-social; és ja un principi general que va guanyant l'aprovació de sectors doctrinals els més diversos.

El diputat-ponent en el projecte de llei sobre retirs francesos, M. Grinda, deia en el lluminós informe que presentà al Congrés: "La participació patronal no és més que l'indispensable complement del salari. El salari, en efecte, haurà no solament de servir per a atendre les necessitats quotidianes, sinó permetre també superar les eventualitats dissortades de l'existència". "El patró, deia Joan Dolfus, aquest gran precursor alsacià, deu a l'obrer quelcom més que el salari". En el seu treball quotidià el treballador esmerça les seves forces i la seva salut, i aquest desgast ha d'ésser amortitzat pel patró tal com ho fa amb les eines de les quals ell se serveix; les cotitzacions pagades a les Caixes de segurs no són en realitat més que reserves de salari especialitzades, destinades a superar els contratemps que amenacen l'obrer en la seva vida de treball.

El mateix han sostingut recentment dos mestres del segur social intervencionistes radicals: l'un francès i jueu, M. Cohen-Salvador, i l'altre alemany i protestant, el Dr. Kowisch.

I encara abans que ells havien llucat i sostingut el mateix grans mestres de l'individualisme clàssic, Sismondi en la seva obra "Nouveaux principes d'Economie politique ou de la richesse dans ses rapports avec la population", i Bastiat en la seva obra "Harmonies économiques".

Aspectes

III

L'economia més primitiva de la família agrícola consistia a bastar-se el màxim possible a ella mateixa, d'una manera directa; sense la venda de certs productes per tal d'adquirir-ne, amb la valor d'aquests, d'altres necessaris; sense l'intercanvi comercial. Per això demanava a la terra aquells productes que constitueixen la base de l'alimentació humana. I els que la seva terra no podia produir, curava de suplir-los amb altres de la pròpia collita, o bé en prescindia completament.

Quins eren els productes que la nostra família agrícola, antigament, constituïa com a base de la seva alimentació? El blat, matèria del pa, nodriment substancial, els fesols o mongetes i més modernament la patata. I l'aliment orgànic, el porc, ric així en carn com en grasses, i que per les seves condicions de conservació era el més indicat per subvenir a les necessitats de la casa d'un cap de l'any a l'altre. I el pagès s'acontentava amb això sol. De les miques que li sobraven en feia objecte d'intercanvi comercial forçós, amb el qual adquiria el vestit. Era el graner i el rebost ben proveït, més que no pas la calaixera ben guarnida, el que constituïa la millor aspiració de la família pagesa antiga.

Aquesta política econòmica no donava gaires bons resultats, ni per a la família mateix, ni per a la nació. És clar que hi havia molts motius o causes que la imposaven, les quals fóra un xic llarg exposar. El primer que en tocava les conseqüències era la família, o cada família mateixa, perquè molts d'aquells articles els produïa enormement cars, perquè la terra no sempre és a posta per llevar-ne de tota mena, i perquè hi mancava l'estimulant d'un guany gros per la venda d'aquells als grans centres consumidors. Més tard, quan les necessitats de la vida moderna els en sollicità la compra, l'excés de concurrència, perquè cada família agrícola, així com cada comarca agrícola produeix un xic de tot, abaratia per al pagès els dits productes, però que ja no resultaven igualment barats per al consumidor, car abans d'arribar a aquest passaven per entremig d'una colla de negociants i algunes vegades especuladors i tot. L'arreplega per al mercat de l'escampadissa de petites quantitats de productes agrícoles els encarien encara més per al consumidor, així com els feia poc remuneradors per al pagès productor.

L'aglomeració dels centres urbans i el maquinisme modern, de la mateixa manera que canvià l'organització de la indústria, modificà la política econòmica de la família agrícola. Amb les exigències i sollicituds de compra d'aquelles i les facilitats d'adquisició més barata dels articles industrials el pagès s'adonà que era antieconòmic produir de tot per al proveïment independent de la seva família, a la vegada que sortia més remunerador produir solament uns quants productes i amb la venda d'aquests podia adquirir més barats els altres necessaris. S'ha imposat una espècie de divisió i especialització del treball agrícola entre les diverses comarques. Així unes produeixen especilament vi; altres, oli i avellanes; altres, arròs; verdura, hortalisses i fruites unes al-

tres; unes altres, patates i cereals; i unes altres, llet i carn. No es pot negar que aquesta nova política econòmica ha enriquit extraordinàriament la nostra agricultura.

Aquest enriquiment, però, ha desvetllat una sèrie de necessitats, fictícies o ben positives, en l'ànima del pagès. El graner i el rebost ben proveït del pagès vell només podia associar les necessitats elementals del cos i no constituïa esqer per desvetllar-n'hi de noves. En canvi, avui la calaixera ben guarnida, és a dir el diner, no sols pot associar-li fàcilment aquelles, sinó incitar-n'hi d'altres indefinidament. Menja millor el pagès d'avui, i vesteix més bé i sap donar-se una colla de platxeries, no sempre totes necessàries, ni sempre tampoc prou honestes, completament insospitades per al pagès antic. Hi ha guanyat, hi ha perdut l'economia nacional amb aquest canvi de la pagesia? Els economistes sovint escriuen que si els pagesos no toquen sengles diners de les collites, no compren, i el comerç i la indústria se'n ressenten. Però, pobra economia nostra, pobra indústria i pobre comerç nostre, si tots els pagesos s'haguessin tornat de la mà foradada, per proporcionar guanys immediats a aquells!

Dintre la nostra pagesia hi ha clapes, que de la mateixa manera que unes serveixen més fidelment la religiositat i els costums tradicionals així serveixen més arrelada la virtut de l'estalvi. D'una manera bastant general es pot dir que aquests són els allunyats dels centres industrials. Però tampoc constitueix una regla comuna. Les famílies pageses i els claps de famílies que practiquen amb virtut l'estalvi són, certament, dignes d'interès. L'enriquiment no ha desvetllat pas en elles noves necessitats de cap manera. Tenen les mateixes que llurs ancestres. Llur política econòmica és la de bastar-se el màxim possible amb independència màxima. Però en el treball han procurat agermanar-la amb un sistema de divisió o especialització i amb una intensificació de l'explotació de la terra, sovint admirable. En algunes un més especialitzat sistema de treball l'hauria enriquit encara més. La rutina o el costum atàvic ha pogut més que l'amor roí al diner. Encara passen dels fruits que cullen. Encara un vestit de vellut els dura tota la vida. I és clar, la desproporció enorme que la seva vida crea entre la valor dels productes agrícoles que venen i el poc reduït a proporcions mínimes que compren, els deixa un marge ample de negoci, d'estalvi que multiplica la seva riquesa d'any en any abundantament.

D'aquests tipus de famílies pageses, les que conserven la fe i les pràctiques religioses són simpàtiques i admirables. La fe, els bons costums que solen acompanyar-la converteixen llur gasiveria en austeritat; llurs privacions són realment virtuts; i tota llur puixança de treball no els enfonsa en un bestialisme repugnant. Transparenten totes elles un idealisme, millor dit un espiritualisme, senzillament heroic. En canvi les que sense perdre absolutament llur fe han abandonat tota pràctica religiosa inspiren un sentiment mig de llàstima, mig de repulsió. Llur continència i puixança de privació, més que no pas virtuts, són instints primaris: l'egoisme, l'avarícia, la

misèria sempre d'esperit. La seva capacitat de treball no és un heroisme; més aviat tira a un bestialisme compassívol.

D'aquestes famílies, però, bona sort en té l'economia nacional. Són els seus més fermes puntals. Congrien les deus que de mica en mica, però continuament, cada temporada, cada any van a nodrir les

caixes dels Bancs. Sense la petita fonteta i el xaragall i el torrentó, els grans rius s'eixugarien. Sense les deus dels petits estalvis d'aquestes famílies, la nostra Economia no rajaria. Honor i consideració i admiració per a elles!

ANGEL GRAU

Una fita

El fet de la catàstrofe del tren que venia de Les Planes, el vespre del Dijous Sant — 9 d'abril de 1925 — restarà com una fita en l'història poc edificant de Les Planes. Història poc edificant, perquè en ell es registren molts actes repugnants. Efectivament: tots els barcelonins conscients saben que el bosc de Les Planes representa la incivilitat, la barbàrie.

Individus de tots els estaments hi han anat a rebolcar-se en el llot de la concupiscència. Uns hi han anat seduïnt i altres hi han anat seduïts. El bosc de Les Planes és el bosc de la lascívia; on va a denigrar-se un jovent sense espiritualitat.

Examinant les immoralitats comeses a Les Planes, des d'un altre punt de vista, molts hem estat testimonis que, en el període que acabem de passar, que podríem denominar-lo de les vaques grasses, molta gent — massa gent — hi anava a menjar i a beure amb excés, amb un instint purament animal.

Les Planes i fonts properes són els llocs tàcitament elegits per multitud de ciutadans, per anar-hi a practicar els higiènics exercicis de menjar i jeure. Són els llocs on s'ha anat a santificar les festes, amb tecs, blasfèmies i lubricitats. És el bosc de la Gola, de la Peresa, de la Luxúria... És el bosc de la incivilitat, de la barbàrie.

La catàstrofe ha causat general sensació. És comenta, es judica, es censura, en confusió de criteris; però encara que s'arribi a una convenció sobre les causes materials de la catàstrofe, sobre la catàstrofe restarà per sempre més un misteri impenetrable per a tothom.

Per què han fallat els mecanismes i els càlculs? Per què han fallat tants factors alhora? Ha fallat tot, certament.

L'Esperit del Mal, sempre vigilant, sempre disposat a destruir, sempre atent, sempre potent, sempre temptador, amb quina complexa relació d'atencions, suggestions, induccions, ha obrat en aquest cas? Aquí rau el misteri.

Quan el tren baixava sense frens, espurnejant i embaland-se, devia fer l'efecte talment d'una exhalació infernal.

Generalment, en els descarrilaments i topades, els passatgers no s'adonen del perill fins que senten el cop; però aquest és un cas extraordinari en què els passatgers cridaven al conductor: Freneu!..., i el conductor cridava: No puc!... Des dels moments que els passatgers s'adonaren del perill fins l'instant que el tren saltà de la via, es recorregué tan llarg trajecte, que el suplici d'aquells desgraciats havia d'ésser enfollidor...

L'any vinent, pel Dijous Sant, molts aniran a Les Planes, i alguns fins esperaran tornar a la ciutat a l'hora que esdevingué la catàstrofe; però ningú podrà fer desaparèixer la fita que representa el fet extraordinari d'aquest Dijous Sant. Tots els fets, així com tots els actes humans, resten fixats en el Temps i en l'Espai.

Ara que, després d'aquest fet, tothom segueix en llibertat de meditar o riure. Ara, com sempre, tothom és ben lliure de seguir la Llei de Déu o el Joc del Diable.

ANGEL SERRA

Què es fa a "Acció Popular"?

Durant la present setmana s'ha reunit la *Junta de Govern* despatxant assumptes reglamentaris i prenent acords importants que oportunament coneixeran els socis.

Juventut Social ha seguit les reunions del seu *Círcol d'Estudis* amb la concurrència acostumada.

Han estat publicats en un segon fulletó els resums que dels *Temes del Curs de Segur Obrer* donà a Igualada el senyor Conseller-Delegat de l'Institut Nacional de Previsió. Se n'ha fet un fort tiratge.

La *Federació Catalana d'Estudiants Catòlics* ha reprès la seva vida normal, havent-se reunit les juntes directives prenent acords per a impulsar cada dia amb més vigor la marxa satisfactòria de l'entitat.

Han seguit normalment les classes de llengües viues dels estudiants catòlics i "Acció Popular".

Diàriament creix el nombre de subscriptors de CATALUNYA SOCIAL.

Una ciutat trasbalsada

Aquesta és la impressió que fa als forasters Barcelona d'uns anys ençà.

Prou que parlem nosaltres d'aquest estat de la nostra estimada urbs damunt les planes de CATALUNYA SOCIAL, perquè Barcelona és el cap i casal de Catalunya, i gosariem dir que és la mateixa Catalunya. Què fóra aquesta sense Barcelona?

Barcelona l'ha feta Catalunya, i aquesta la conserva i la fa esdevenir pròspera.

A Barcelona tenen tots els pobles de Catalunya la selecció dels seus fills, els seus estalvis acumulats, els seus mitjans d'acció, i és Barcelona l'orgull i le *desideratum* de tots els catalans, que es troben aquí com en la seva pròpia llar.

Barcelona, en una paraula, és la casa pairal de Catalunya en l'ordre civil, com en l'ordre religiós ho és el nostre gloriós Montserrat.

Per això tot quant afecta Barcelona afecta tots els catalans i ha de tenir ressò a CATALUNYA SOCIAL.

I fa alguns anys, — repetim-ho, — que Barcelona és una casa desordenada.

La invasió de tota llei de gent que de tots els indrets del món ve a raure a Barcelona, sense que ningú no els digui res, sense que ningú no prengui precaucions per alliberar la ciutat de gent *indesitjable*, demostra que aquí no hi ha ningú que vigili, ni ciutadans que se'n preocupin.

En comparar aquesta deixadesa nostra amb la cura que posen les ciutats civilitzades (especialment les angleses i ianquis), a escatir les condicions dels hostes que hi volen conviure, es comprèn que Barcelona sigui avui el soplug on es recullen totes les desferres socials.

I ço que passa en aquest aspecte més transcendent de la falta de vigilància, de la manca quasi absoluta de govern ciutadà, passa igualment amb l'administració municipal, a jutjar pels seus efectes.

Una casa ben governada, és una casa endreçada. En ella cada cosa ocupa el seu lloc. Les cambres són netes. Els mobles es conserven amb cura i s'adoben com cal. Rica o pobra la casa, es procura que tot faci goig, que cada objecte doni el seu rendiment, que l'ordre resplendeixi en el conjunt i en els detalls, que la bellesa, modesta o opulenta, agenci i alegri la llar i la faci simpàtica.

A Barcelona, avui dia, tot està trasbalsat, tot està brut i deixat.

En l'aspecte arquitectònic regna una anarquia tan gran, que un alt polític francès que ens visità no fa molt de temps, qualificà de vergonyosa.

I no parlem de les infeccions morals que pateix la ciutat des que imperen les modernes llibertats, traduïdes aquí per llibertinatges i abusos de tot llinatge.

Però ço que més entra pels ulls ara, és l'estat in-

fecte, perillós, impossible, de la urbs per causa de les obres que en els seus carrers, places i passeigs s'efectuen sense cap mirament, sense cap precaució, sense el més petit respecte als ciutadans i als forasters que a Barcelona s'estatgen. Aquí sols tenen dret a viure les grans empreses, els grans i petits cacics, aquells que saben l'art de nedar i guardar la roba, la gent audaç, que consideren lícits tots els mitjans per aconseguir el fi...

L'altre dia ens preguntava un foraster amic nostre si a Barcelona hi havia inspectors municipals d'obres. S'havia fixat en un detall al qual ja no donem els barcelonins cap importància. Estava meravellat de veure com unes colles d'obrers armats de barres de ferro malmetien els carrers ben empedrats i, en canvi, no apariaven els que estaven plens de sòts. El nostre hoste deia que cosa tan absurda no passava en lloc del món. Això rail, li contestàrem. Què hauria dit vostè si hagués vist, per exemple (i és un de tants), la senzilla modificació de la plaça de Tetuan, que costà cinc o sis anys i Déu sap quants diners? Què diria vostè de la construcció dels jardins de la Reina Victòria a la Gran Via, que podrien empedrar-se d'argent i costaren tant de temps per acabar-se?

I ara mateix, no veiem com la formosa plaça que forma l'encreuament del Passeig de Gràcia i la Gran Via Diagonal s'ha deformat i enlletgit, treient el burlador del mig, tan necessari, i perllongant els passeigs fins deixar obstruïdes per complet les avingudes dels carrers que allí desemboquen?

I no parlem de la urbanització de la plaça de Catalunya, que es fa sense la més petita consulta als ciutadans que paguen les obrers, ni als tècnics que podien millorar-les; ni tampoc de les obres del Metropolità, que rebenten i embruten les millors vies.

I ara diguem dos mots d'una de les característiques dels nostres constructors municipals. És un cas típic, que mai no falla. Ço que primer fan en empendre una obra, petita o gran, és destruir la via pública. Si fan nosa els arbres (i a voltes encara que no en facin, com es pot comprovar amb els plàtans arrabassats enfront del Casino Militar de la dita plaça), es destrueixen, i, una volta fet això, es deixa el treball per a quan se'n recordi el que n'està encarregat. Sovint passen mesos sense donar-hi un cop de pic. El cas és destruir i mortificar el públic.

Aquesta és la pura realitat de com viu la gran metròpoli mediterrània d'uns anys ençà. I no sols no exagerem res, sinó que ens quedem curts en l'exposició i som febles en la crítica. Sortosament el Manifest del R. Automòbil Club i les fortes campanyes de premsa, demés de la palesa indignació de ciutadans i forasters, fan esperar quelcom que posi remei a aquest horrible estat de coses. — A. B. Z.

A la Mare de Déu de Montserrat

Ben d'a la vora — volia veure-us,
Oh! Verge negra — del blanc vestit!
Al vostre estrado — avui pujava,
us he guaitat — de fit a fit
la dolça cara, — que m'ha deixat — tot eternit.

Més lluny us miro — quan a la tarda
canten els monjos — i els escolans,
i eixint del temple — m'hi giro encara,
i encara us miro — més lluny que abans.

A vostra cara — m'aficiono
i us entro a veure — sempre que hi passo,
com els aimants.

Surto de casa — a les vostres penyes
i en cada una — veig un ensaig
de vostra imatge... — Sou graciosa, penya entre penyes:
Reina us en faig.
Cercó entre elles — els camins vostres — i me n'hi vaig.

Els camins vostres — són plens de boira:
per els esquinsos — guaita el cel blau...
Només hi trobo — boixos i mates
que humils floreixen — dintre la pau
i aquelles bolves, — que en diuen àngels
i que s'hi assemblen — per el silenci — del vol suau.

Com em corprenen — els cingles vostres!
com m'esvaeixen — vostres abims!
Les aus que hi volen — són aus xiquetes,
les fonts que hi neixen — són regalims;
entre la boira — són cims de glòria — els vostres cims.

Tot jo m'encanto — no sé'l que'm passa;
les vostres penyes — m'han encisat!...
Potser us mirava — massa a la vora,
Mare de Déu de Montserrat.

JOAN MARAGALL

El problema feminista*La dona culta*

Els que s'ocupen del problema feminista, o bé posen la dona arran de núvol, atribuint-li aptituds que no té, o bé la posen arran de terra, negant-li els seus drets legítims.

S'ha de parlar de la dona des del món de la serenitat i s'han de deixar de banda tots els prejudicis.

D'aquestes planes estant, dos col·laboradors de CATALUNYA SOCIAL, han dit coses sobre aquest palpitant problema que cal recollir i contestar.

Es sensible que tots els escriptors que no veuen amb simpatia el moviment alliberador de la dona, es valguin dels mateixos tòpics per a combatre'l.

Quan afirmem nosaltres que la dona ha d'ésser culta i que pot cursar estudis superiors, ens surten sempre amb el mateix estirabot: Si la dona estudia o bé exerceix una carrera, qui farà els quefers de la casa i qui tindrà cura dels fills?

Es que creuen, els que fan aquesta afirmació, que nosaltres som partidàries que l'home franquegi la porta de la cuina i que aprengui a enfilar l'agulla?

L'home té el privilegi d'exercir totes les professions i té constantment obertes les portes de la Universitat, i, no obstant, no tots els homes tenen estudis.

Si tots els homes volguessin cursar una carrera, els pobles no podrien viure. Si l'advocat, el metge, l'arquitecte, són necessaris a la societat, també ho són els comerciants, els comptables, els palètes, els porters, els mecànics, etc.

I perquè tots aquests elements són necessaris ens hem d'oposar que hi hagi un petit nucli d'homes que consagri la vida a la ciència i a les especulacions filosòfiques?

Que pensàreu dels comerciants que diguessin: Nosaltres necessitem gent pràctica que conegui les realitats de la vida i, per tant, no volem que s'ensenyi filosofia? Quin mal pot fer al comerç un seminari de filosofia! Es que creieu que els homes que tenen temperament comercial, passaran el temps, per exemple, llegint Sant Tomàs?

El mateix, doncs, passarà amb les dones. No totes tenen capacitat per a cursar una carrera, ni amor a la ciència per a passar la vida dins d'un laboratori de biologia.

Quin perjudici representaria a la societat que hi hagués un petit estol de dones doctes? Es que creieu que si fomentéssim l'amor a l'estudi, acudirien totes les dones a la Universitat? No ho cregueu. Passaria el mateix que passa amb els homes. Estudien únicament aquells que tenen vocació per a l'estudi.

Tinc la completa seguretat que les dones que acudissin a la Universitat aprofitarien més el temps que els homes.

Quants joves trobaríem que potser tindrien aptituds per al comerç, però els seus pares s'entossudeixen a voler que siguin metges o arquitectes? Cada any surt de la Universitat un estol d'estudiants amb el títol sota el braç, i, no obstant, quants són els que arribaran a triomfar?

Quants metges fracassats trobaríem en les grans ciutats! Quants arquitectes que no saben calcular ni la resistència d'un mur! I no digueu que no han tingut sort. No hi ha cap llei oculta que regeixi els destins dels homes. Cada home és responsable dels seus actes. Un cristià no pot admetre de cap manera el fatalisme.

Un home de talent podrà ésser pobre tota la vida, però no serà un fracast. No creiem que En Gaudí deixi cap fortuna, i no obstant, qui pot negar que és un arquitecte genial?

Les dones que acudirien a la Universitat serien únicament aquelles que senten vocació per a l'estudi. No creiem, doncs, que la cultura sigui contrària a la seva missió maternal.

Hi haurà algú que pugui dir que la Concepció Arenal no fou una bona esposa? Si precisament les dones més frívols són les més incultes.

Us plauen més les dones que no saben sinó pintar-se els llavis i agradar als altres?

Alguns escriptors, per a fer brometa i ridiculitzar la dona culta, en comptes de fer-ne un estudi, n'han fet una caricatura.

Quan en una comèdia surt una dona intel·lectual, l'autor s'esforça a presentar-nos-la d'una manera ben ridícula. I el públic, naturalment, riu i bromeja.

Això és una injustícia. Certament que hi ha dones ridícules, que confonen la cursileria amb la cultura. Però, és que no hi ha també homes ridículs i pedants?

Es que no trobaríem catedràtics que no han paït encara els llibres que han llegit?

No trobaríem també erudits cursis, rates de biblioteca, que creuen que en la intel·ligència s'hi ha d'amagatzemar únicament allò que han dit els altres? No parlem, doncs, de cursileria, perquè l'home també té la teulada de vidre.

La dona culta no és cursi. La que fa riure és la que té el cap ple de vent.

Si la dona és un ser intelligent com l'home, té el dret indiscutible de conrear les arts i les ciències. Ningú no li pot negar aquest dret.

Nosaltres no volem que la dona perdi la seva feminitat, ni que abandoni els deures sagrats que té contrets amb la societat, però demanem que ningú no s'atreveixi a barrar-li el camí de la cultura.

MARIA BONSHOMS

Aquest número ha passat per la censura militar

El problema de l'estatge*L'enderroc de les barraques*

Dies passats esdevingué a la nostra ciutat un fet lamentable que fa més i més paorosa i punyent la vida de milers d'éssers humans que viuen a les barraques.

Feia dos o tres anys que el temps de bonança i manca de pluges i temporals de què fruïem havia ajudat l'expandiment de la barracofília en tots els indrets de la nostra ciutat, però heus aquí que ha canviat de sobte el temps, la mar bramula i avança majestuosa i imponent terres endins i traspassa els llimdars que l'home inconscient li havia assenyalat, i aleshores, s'engoleix tot el fustam, canyissos, llaunes, drapots, desferres i altres *materials de construcció* (?) sui generis, deixant sense aixopluc dotzenes d'individus i famílies.

Diem famílies i llevat d'uns quants que formen família, els que havem tingut ocasió d'internar-nos en aquells miserables i repugnants cataus, hem pogut veure que en demanar la carta de casament, poques vegades l'hem poguda trobar i moltes voltes, quan la dona l'ha mostrada, per bé que era autèntica, no corresponia a l'home que en aquells moments amb ella convivia.

Però anem a la part material del fet, aquests darrers dies, en què el temperi ha esmenat la plana al senyor Batlle de Barcelona enrunant barraques properes al mar. No té nom el que les autoritats de la ciutat consenten amb aquestes *edificacions*. Reptem avui que uns nou quilòmetres de llargada de platja des de la Barceloneta al Besòs són una filera de barracots indignes del nom de Barcelona. De vegades, quan l'extensió de la platja ho permet, hi ha doble, triple i quàdruple filera de barracots amb els carrers corresponents i... la higiene corresponent.

Llegeixo que l'autoritat de Marina vol netejar la platja de Barcelona, de tanta brutícia. Veurem si els bons propòsits del senyor comandant de Marina tindran eficàcia o seran disposicions sols per a emplenar papers i deixar les coses tal com són, fins que un nou temporal s'encarregui de fer complir les lleis.

I ara, seguim la nostra tasca. A la premsa periòdica de Barcelona, sovint llegim articles, treballs, estudis i proposicions per a remeiar la manca d'estatge a la nostra ciutat. Ben o mal dirigida aquesta cam-

panya, bo és que l'opinió s'interessi més del que actualment col·lectivament s'interessa.

Individualment i per dissort, veïem que cada u procura per ell, i així es dona l'espectacle de les barraques; l'afany de millorament col·lectiu havem de confessar que no existeix.

Aquestes edificacions són fetes per individus que són com les aus de pas, com els nius d'ocells, i això per a la vida ciutadana és un greu i constant perill. L'anarquia que en aquesta ciutat regna en matèries d'edificacions de barraques, fa impossible tota obra que pugui mostrar-se com a model.

Barcelona, que en altres coses dona mostra de l'estat de relativa cultura de sos habitants, en aquest problema està tan per sota de totes les ciutats del món, que pena fa esmentar-ho.

Em dol haver-ho de dir, però és així, que ni les autoritats oficials, ni les autoritats populars, ni l'Estat, no han fet res que valgui la pena, com no sigui fer obra negativa.

Visitant ciutats i viles estrangeres aconhorta l'ànima visitar el barri obrer, i veure aquelles casetes pulcres i netes. Això també es troba al nord d'Espanya i en alguna ciutat levantina i de l'interior, però aquí a Barcelona, el barri obrer per excel·lència que podem mostrar al món civilitzat és la munió incompable ja avui dia (l'estadística que férem fa cosa d'un any hauria d'ésser rectificada, augmentant-se amb una proporció esfereïdora) de tribus africanes, de gitaneria i brutícia moral i material.

Es parla de la socialització per part de l'Ajuntament de Barcelona de l'habitatge obrer econòmic, però això avui per avui, són fantasies i elucubracions que al nostre entendre res no resolen mentre no és porti tot seguit a la pràctica l'edificació de grans fanlansteris, en primer lloc; de donar forma i ajut amb subvencions als qui volen construir xalets amb mireres a la ciutat jardí, amb plànols fets per qui pot i deu fer-ho, i es suprimeix l'haver d'emplenar encara avui, si no en tanta proporció com abans, el munt de paper, si vol lucrar d'alguna almoïna.

Un altre dia parlarem de la invasió camperola a les ciutats, que és ço que avui també agreuja el problema de l'estatge.

J. GUILERA VILLARREAL

LLEGIU I PROPAGUEU

CATALUNYA SOCIAL

D'ací i d'allà

Les obres de la plaça de Catalunya es fan lentament, però es fan.

Cal tenir una mica de paciència.

Els sis homes que hi treballen fan el que poden. Ara la companyia dels tramvies obre el passeig per a posar-hi les vies.

Quan estarà empedrat, la companyia de les aigües canviarà la tuberia, i després la companyia d'electricitat hi posarà cables de més força.

Y quan tot estarà llest la companyia de telèfons començarà les obres subterrànies...

I després... qui sap què es farà després! Potser s'acabarà la paciència dels ciutadans de Barcelona!

Encara hi ha gent que creu en els somnis.

Si somnien ciris encesos és que hi ha d'haver una desgràcia a la família i si els somnien apagats és senyal que s'ha de morir un oncle a l'Havana que els deixarà una gran fortuna.

Els oncles que moren a l'Havana, sempre acostumen a deixar alguna coseta a la família. Baldament sigui un lloro d'aquells que quan estan enfutismats criden: Viva la rre...e...ública!

Un dia es presentà un senyor a una administració de loteries i va dir resoltament:

—Dongui'm el número seixanta.

L'administrador s'estranyà que demanés un número tan baix.

L'endemà es féu el sorteig i el número seixanta sortí premiat.

En anar a cobrar el premi d'administrador li va dir: —Com és que es va enamorar d'aquest número?

—Oh! respongué, és que jo crec en els somnis. He somniat cinc nits seguides el número vuit i m'he dit: cinc per vuit *seixanta*. I ja ho veu, ha sortit premiat!

Encara hi haurà incrèduls que no creuran en els somnis... ni en les matemàtiques.

En Romanones ha pronunciat un discurs enter-nidor a l'exposició del vestit regional.

No es pot negar que és un home viu, però se li veu l'orella.

Ha fet l'elogi de les regions i ha dit que aquestes són *hechas a hechura de Dios*.

Qui ho havia de dir!

Ens sembla, però, que el senyor comte li agraden més les províncies. Especialment la de Guadalajara, de la qual ja fa molts anys que és amo i senyor.

Segons diu un diari, una empresa de pel·lícules ofereix mil pessetes als joves que es deixin agafar per un brau.

L'operador es col·loca darrera la barrera i el pobre noi, per obtenir unes quantes pessetes, es deixa donar unes rebotades per un brau.

Però de què li serviran les pessetes al jove temerari, si les haurà de gastar totes en àrnica?

Sembla que la gent es resisteix a menjar carn congelada.

Trobem injustificada aquesta prevenció. La carn congelada és coneguda en tots els pobles d'Europa.

No és preferible menjar aquesta mena de carn, que no pas la dels bous i vedelles que hem menjat fins ara?

No heu vist passar els ramats de bous esquelètics cap a l'escorxador? Alguns d'aquests bous no es podien tenir drets com si tinguessin les cames de fil·ferro i estussegaven com els vellets asmàtics.

Moltes vegades ens havíem preguntat: no seria preferible que en comptes de portar-los a l'escorxador els portessin a pendre les aigües a algun balneari o a fer salut en algun sanatori?

I quina llàstima feien aquells bous! Els anys que feia que llauraven la terra! Eren bous jubilats i formaven part de les classes passives dels ramats de Galícia. Eren prudents com la nostra gent i manyacs com ovelles.

Anaven al sacrifici amb una resignació que enternia.

Val a dir, però, que eren simpàtics.

Un bou d'aquells el podíem tenir a casa i fer-lo servir de gos.

Benvinguda sigui, doncs, la carn congelada que ens arriba d'aquelles terres que tenen bous sanitosos que pasturen lliures per les praderies d'Amèrica.

Els nostres es pot dir que en anar a l'escorxador encara no havien estrenat la dentadura.

La premsa segueix cremant encens davant del ministre de finances, senyor Caillaux, convertit de cop i volta en salvador de la França.

Com tothom sap, aquest senyor fou processat per traïdor a la pàtria i estigué a punt d'ésser afusellat. Però ara es veu que és l'home que necessita la França, i àdhuc la premsa estrangera posa de relleu els seus mèrits.

Per què ara es consirera bo l'home que abans es considerava dolent?

Misteris dels negocis.

Cal tenir en compte que la majoria de les agències d'informació estan en poder dels jueus i que aquests són els homes més rics del món.

Com que França econòmicament si no s'hi posa remei va a la fallida, els homes de negoci exclamen: Faci's el miracle encara que el faci el diable.

L'ensorrada econòmica de França no convé tampoc als pobles aliats que han de cobrar els deutes de la guerra, i ajuden moralment Caillaux perquè tregui el carro de la hisenda del pedregal.

El diner és el gran corruptor de la humanitat. Ara Caillaux és un gran home i un gran patriota.

I quina lògica més desconcertant tenen les esquerres franceses!...

El que passa

ESPANYA ENDINS

La nova culminant de la setmana ha estat la mort del marquès de Comillas, del qual parlem, com es mereix, en altre lloc.

Altra nova, però ben satisfactòria, és que continuarà la repatriació de tropes del Marroc, si no hi ha cap contratemps.

D'allí ha tornat el President del Directori ple d'esperances.

En l'ordre econòmic les impressions no són tan falagueres. Persisteix la crisi de treball i no es veu encara la fi dels dèficits en els Pressupostos, ni milloren les condicions de la vida, malgrat els esforços de les autoritats.

El remei que es proposa i es comença a planejar per a donar feina als desvagats, construint pel sistema d'administració obres públiques, resulta sempre molt car i poc eficaç. Es reduirà a lenitius locals.

Els tres problemes no s'han pas improvisat, ni tampoc, per tant, poden resoldre's de cop i volta. Tan llarg, almenys, com el seu procés de formació, serà el procés resolutiu. Cal tenir-ho en compte.

Al fons dels tres problemes hi ha, com a causa principal, si no única, la de la política aranzelària. Del seu encert depèn en gran part la seva solució.

ESPANYA ENFORA

Painlevé recollí el desastrós heretatge d'Herriot, associant-se a ell dos homes forts: Briand i Caillaux, per bé que aquest darrer molt tarat i discutit en la seva història política, fins el punt d'haver perillat el seu cap i romàs a l'ostracisme una pila d'anys. Solament les circumstàncies difícilíssimes per què França travessa poden explicar la rehabilitació de Caillaux, que, altrament és un hisendista entès i tot un caràcter.

Ço que féu Herriot per a tirar endavant fóra llarg de contar. Apellà a tots els mitjans sense cap escrúpol. Un d'ells li costaria la pública degradació civil si el patriotisme francès, per a salvar la seva pàtria, no el callés prudentment. A nosaltres no ens cal preterir-lo. Aquest mitjà fou permetre al Banc de França l'estampació de bitllets, fora i per sobre de la llei, al mateix temps que Herriot abominava de la inflació fiduciària i perjurava que no l'utilitzaria mai. Aquest sol fet, encara que es disculpi amb la *suprema lex* de la necessitat i s'atribueixi al més exaltat patriotisme, immolador del propi honor, impossibilita Herriot per a governar altra vegada. Si n'ha fet de mal a França en pocs mesos aquest sectari!

Bé prou que ho ha posat de manifest Caillaux, en la part financiera, en exposar l'estat en què ha

trobat l'Administració i la Hisenda. És senzillament espantós.

I què direm de l'actuació política d'Herriot? Ha encès la guerra civil religiosa; ha pres part, per mitjà dels seus sicaris, en lluites sagnants; ha restablert el despotisme laic en l'ensenyament; ha moralment amputat de França l'Alsàcia-Lorena mancant als més sagrats compromisos; ha compromès el crèdit de la nació davant les altres nacions... Sortosament el nou Ministeri no s'ha fet solidari de la seva obra, ans al contrari. En la seva declaració ministerial propugna la pau interior i exterior; proclama la "unió sagoada", trencada per Herriot; promet respectar els compromisos contrets amb les "províncies alliberades", refusa els plans socialistes aprovats per Herriot sobre desorganització de l'exèrcit; planteja una política de probitat i economies...

Molt avall ha caigut l'home orgullós, l'impenitent sectari, que s'atreu a insultar el Papa obligant-lo a desmentir les seves afirmacions.

Els catòlics francesos poden ben felicitar-se de la magna victòria obtinguda gràcies a la seva decisió, a la seva disciplina, a la unanimitat i entusiasme de la seva actuació. Si saben persistir en aquesta actitud, seu serà l'esdevenidor de França.

Amb la solució de la crisi francesa ha compartit l'interès de la setmana la gran crisi búlgara. Els nostres llegidors ja sabran que cada dia que passa augmenta el nombre de les desgràcies ocasionades per les màquines infernals posades sobre les voltes de la catedral de Santa Sofia mentre es celebraven els funerals per l'ànima del general Gorgieff, vilment assassinat pels comunistes el dia abans. No cal dir que foren ells qui les col·locaren allí. Pocs dies abans intentaren assassinar el rei Boris.

La repressió que porta a cap el Govern búlgar respon terriblement a aquesta horribilíssima acció dels comunistes búlgars, fills i aliats dels Soviets russos.

Als nostres lectors no els hauran sorprès els fets esdevinguts a Bulgària. Es veien venir. Bulgària és la nació escollida pel bolxevisme rus per assajar les seves teories i les seves pràctiques polítiques. Sovint deixava sentir-se allí la influència i les maniobres dels Soviets, afavorides pel partit agrari, tan comunista com ells, encara que no tan pervers.

Si Bulgària sucumbeix als atacs combinats dels dos elements anàrquics, la pau d'Europa tornarà a estar en greu perill.

Portugal ha sofert un altre pronunciament militar, *navo-terrestre*, que diria el P. Coloma, però més seriós que els passats. Diuen que els sublevats volien instaurar la dictadura. De primer antuvi el president de la República i el ministeri s'amagaren a la caserna del Carme. El nombre de víctimes importa uns centenars Ara per ara la repressió és suau. Fins una altra...!

Una revolta a la República d'Honduras ha donat peu al Govern ianqui per a intervenir militarment. Poc a poc els ianquis es faran moralment i positivament amos de l'Amèrica llatina... — J.

Noticiari

ESPANYA

La Sisena Assemblea general de Sindicats de la Federació Catòlica Agrària de Lleyda que tingué lloc a la ciutat de Borges d'Urgell, últimament, fou de les més fruitoses i concorregudes. Detalls a fora, direm que els actes religiosos correspongueren a la importància que té la F. C. A. Ll. en aquelles terres, essent el sermó del doctor Sabater un crit d'alerta cristià als pagesos d'Urgell i una coratjosa invitació als Exercicis Espirituals que tant de bé estan fent arreu.

A l'acte cabdal de l'Assemblea es comptaven més de 300 associats. Es discutiren molt i de fort els temes assenyalats, però tot acabà amb pau i germanor, segellades en el grandíol banquet del migdia.

La conferència del senyor Rosich sobre Caixes Rurals fou de les que deixen rastre.

També mereix nota a part la Memòria de la Federació, any 1924. Va endavant i amb fermesa. Prompte assolirà allò a què aspira. Avant!

—El dia 27 d'abril començaran els Exercicis Espirituals per a dependents i empleats del Comerç i de la Indústria, a l'església del Sagrat Cor de Jesús (carrer de Casp), a càrrec del Rnd. P. Joan Serrat, S. J. A les 7'30 del vespre començarà la conferència, i a les 8'15 la plàtica.

Són ja molt nombrosos els dependents que han promès assistir als dits Exercicis, la qual cosa ja preveu que es veuran molt concorreguts. No cal dir que recomanem als dependents que ens llegeixen que hi assisteixin.

—La Confederació Nacional Catòlico-Agrària començà les sessions de la novena assemblea ordinària anyal, sota la presidència del senyor comte de Casal, del consiliari don Rafel García Tuñón i de Lara, i de les altres persones del Consell Directiu.

De les 54 federacions que conté l'organisme, assistiren a l'assemblea 44 delegacions, molt nodrides. Donarem compte oportunament dels seus acords, ja que la C. N. C. A. és el primer i més cristià organisme agrícola d'Espanya i el més poderós, sense cap dubte.

—La Comissió Permanent de la Junta de Protecció a la Infància ha pres importants acords, per tal de donar gran impuls a la seva obra.

S'han aprovat, en principi, diferents projectes d'ampliació i reorganització dels seus serveis protectors, havent-se començat també els estudis per a obtenir nous ingressos, ara més que mai necessaris.

De moment s'han ampliat els serveis del Grup Benèfic per atendre l'educació dels infants tutelats pel Tribunal de Nois que no poden ésser atesos per altres institucions. S'ha intensificat el servei en la Delegació de la Junta a la Comissaria de Beneficència en el sentit d'intervenir tots els casos d'abandó moral o material dels infants, destinant des de l'esmentada Delegació a la tutela del Tribunal de Nois a tots aquells que estan compresos a la llei d'aquest organisme.

Va acordar també fer una visita al Grup Benèfic a l'objecte d'ampliar l'obra protectora de la Junta a altres serveis protectors que fins ara no eren atesos.

Donant compliment a un acord de l'últim ple ha formulat un projecte per tal de regular l'assistència

dels menors als cinemes, el qual té d'ésser presentat al sots-secretari de Governació.

Ha emparat durant la passada setmana 13 menors recollits del carrer i ha pres sota la seva protecció uns altres tres que encara que vivien amb llurs famílies necessitaven de l'empar de la Junta.

Ha donat entrada en els departaments d'observació del seu Grup Benèfic durant la mateixa setmana a 14 menors: nou dels quals són nois i cinc noies, i sis són menors de set anys, entre aquests hi ha cinc germans, el més gran dels quals no té encara deu anys, que es trobaven completament abandonats per haver-se'ls mort l'àvia sobtadament, la qual per altra banda no feia més que explotar-los, car el mateix dia que morí havia estat denunciada a la Junta per fer sortir de comparses en els teatres les seves dues nêtes grans. La mare els té abandonats anant per les seves, acompanyada d'un subjecte i dedicant-se a cantant de teatre.

També han estat recollits quatre germanets més que quedaren en mig del carrer abandonats fa uns quants dies per haver estat la mare atropellada per un tren de Magòria, morint a l'acte.

ESTRANGER

La població dels Estats Units en primer de gener d'aquest any, ha arribat a un total de 114.311.000 habitants.

Durant l'any passat, l'augment de població fou de 1.627.000 habitants.

A l'augment natural degut a l'excés de naixements sobre les defuncions durant aquest temps, cal afegir-hi l'augment degut a la immigració, que fou de 350.000 persones, totes elles seleccionades.

—Diuen de Moscou que malgrat l'oposició de Staline, que volia reduir a la meitat els crèdits de la propaganda estrangera, Zinovieff ha rebut a últims de març els deu milions de rubles or per al segon semestre de 1925. Els efectes de tal propaganda massa que es deixen sentir...

—La Tercera Internacional comunista es proposa festejar solemnement el Primer de Maig, durant tres dies, i a aquest objecte el Comitè central del partit comunista ha preparat 34 cartells de propaganda, entre els quals figuren inscripcions com les següents:

"Maleïm els botxins burgesos". "A baix el social feixisme". "Visca la unió dels obrers i els pagesos". "No toqueu Xina, Egipte, Pèrsia i Turquia". "Lluitem sense parar contra els concussionaris", etc., etc.

—Telegrafien de Londres als diaris que aviat marxarà a Rússia una missió laborista femenina d'Anglaterra, encarregada d'estudiar la labor de la dona a la Unió de les Repúbliques soviètiques.

Aquesta missió romandrà tres mesos en aquell país.

—Amb motiu de la Canonització del Beat Canisio, que fou un dels primers que es valgué d'impresos per a la seva apostòlica propaganda, el Pare Sant ha tornat a parlar de la premsa, dient que és càtedra de doctrina, la veu dels pobles, la informadora del públic, i la consellera dels seus llegidors; estudiant-la Pius XI amb la seva pasmosa clarividència i la seva definitiva autoritat sota aquests cabdals aspectes. La conseqüència cabdal de les seves ensenyances és que la premsa ha d'ésser la primera de les preocupacions dels veritables catòlics.

SERVEIS DE LA COMPANYIA TRASATLÀNTICA

Línia de Cuba Mèxic.—Servei mensual, sortint de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 i de Corunya el 21, per a Havana i Veracruz. Sortides de Veracruz el 16 i de Havana el 20 de cada mes per a Corunya, Gijon i Santander.

Línia de Buenos-Aires.—Servei mensual sortint de Barcelona el 4, de Màlaga el 5 i de Càdiz el 7, per a Santa Creu de Tenerife, Montevideo i Buenos-Aires; emprenent el viatge de tornada des de Buenos-Aires el dia 2 i de Montevideo el 3.

Línia de New-York, Cuba, Mèxic.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 25, de València el 26, de Màlaga el 28 i de Càdiz el 30, per a New York, Havana i Veracruz. Retorn de Veracruz el 27 i de Havana el 30 de cada mes, amb escala a New-York.

Línia de Venezuela Colombia.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 10, de València el 11, de Màlaga el 13 i de Càdiz el 15 de cada mes, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma, Puerto-Rico i Havana. Sortida de Colón el 12 per a Sabanilla, Curaçao, Puerto-Cabello, La Guaira, Puerto-Rico, Canàries, Càdiz i Barcelona.

Línia de Fernando Poo.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 2, de València el 3, d'Alacant el 4 i de Càdiz el 7, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma i part de la costa occidental de Africa. Retorn de Fernando Poo el 2, fent les escales de Canàries i de la Península indicades en el viatge d'anada.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a New-York, dels ports del Cantàbric a New-York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides de les quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables i passatgers, als quals a Companyia dóna allotjament molt còmode i tracte esmerat, com té acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors porten telegrafia sense fils.

Per la moral de Catalunya

Contra el joc i el pacte amb el joc

Recull d'articles de

R. RUCABADO

seguits d'un apèndix amb el Cas de Moral
de Tarragona i altres textos i documents

Preu: 3'50 pessetes

De venda en les principals llibreries

i a l'administració de

CATALUNYA SOCIAL

Publicacions d'“Acció Popular”

Tratado Elemental de Sociología Cristiana

pel
DR. JOSEP M. LLOVERA
Canonge, Professor a la Càtedra d'Apologètica Cristiana d'“Acció Popular”

5.ª EDICIÓ, REVISADA

PREU: 7 ptes. rústega.
9 “ enquadernada.

Saludada a la seva aparició per l'«Osservatore Romano» amb la més bella i laudabilíssima nota comentari.

Sindicatos y Cajas Rurales

pel
P. LLUÍS CHALBAUD, S. J.
Doctor en Dret, membre del
Consell Tècnic d'“Acció Popular”

4.ª EDICIÓ

La millor campanya contra l'absentisme és divulgar aquesta obra d'organització social agrària.

Preus especials per als senyors Subscriptors de CATALUNYA SOCIAL

VIDA CRISTIANA

Revista Litúrgica publicada
pels Monjos de Montserrat

Surt nou vegades l'any en
quaderns de 48 pàgines

Preu: 8 Ptes. a l'any;
per corresponsal: 8'50

Pagament anticipat

S'admeten anuncis

Renovación Social

Publicació
quinzenal

MADRID

FRANQUEO CONCERTADO